

ЗА МИСИЯТА НА ЕДИН ЛЕКТОР (Интервю с проф. д-р Людмил Димитров, лектор по български език, литература и култура в Люблянския университет – Словения)

Людмил Димитров е професор по руска литература на XIX век, доктор по филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по славянски филологии, Катедра по руска литература, и преподавател по руска литература и театър в Театрален колеж „Любен Гройс“. Член е на Съюза на преводачите и на Българския ПЕН. От 2005 до 2010 г. е лектор по български език, литература и култура в Люблянския университет – Словения. Съръководител на магистърската програма „Литература, кино и визуална култура“ в Софийския университет. Автор на редица научни монографии, учебници, учебни помагала, сборници и антологии, на повече от 250 статии и студии, преводи на научна и художествена литература от руски, английски, словенски и сръбски/хърватски език, сценарии за театрални спектакли, участник в национални и международни проекти и в над 70 национални и международни форуми, свързани с руска, българска и славянски литератури, театър и кино. Негови работи са публикувани в Русия, Полша, Чехия, Словакия, Турция, Италия, Сърбия, Словения, Румъния, Англия, Испания и др.

– Проф. Димитров, откако съществува лекторатът по български език, литература и култура в Университета в Любляна?

– Лекторатът има интересна история. Създаден е след края на Втората световна война: 1948 – 1949 г. е първата и за дълъг период единствена учебна година, а първият лектор е Симеон Хесапчиев. Поради политически обстоятелства обаче (скарването на Тито със Сталин и като последствие – влошаване на отношенията между Белград и страните от т.нар. Съветски блок, сред които попадаме и ние) лекторатът е закрит. Възобновен е едва през 1992 г. От тогава насам лектори са: Виктория Менкаджиева, доц. Елена Томова, проф. Найда Иванова, аз, за втори път проф. Иванова, проф. Лилия Илиева и отново аз.

– Това е Вашият втори мандат като лектор в Любляна. Намирате ли разлики с първия и в какво се изразяват те?

– Да, разлики има. Първата е в по-малкия брой студенти. В Словения не се забелязва сериозна демографска криза, така че положението е резултат от цялостния отлив от хуманитарните специалности и от избора на младите хора да следват в чужбина. По време на първия ми мандат (2005 – 2010 г.) лекторатът по български език преживя своеобразен бум: заварих 13 студенти, а в края списъкът наброяваше 129 имена. Сега това вече е невъзможно, но за щастие, не усещам недостиг на студенти, изучаващи български език. За двете години, през които отново съм в Любляна, събрах по около 40 човека. Причината е в относително добрата популярност на България в Словения и на Словения в България благодарение не само на засилените двустранни търговско-икономически и туристически, но и на културните инициативи. Младите хора от двете страни пътуват повече и се опознават взаимно (това познание е с позитивен характер и разколебава някои наследени предразсъдъци и стереотипи). Имам и студенти от семейства със смесен произход, в които единият от родителите е българин или чиито предци произхождат от Западните покрайнини и са запазили националната си идентичност като българи.

– В какво се състои Вашата заетост като лектор – какви курсове водите?

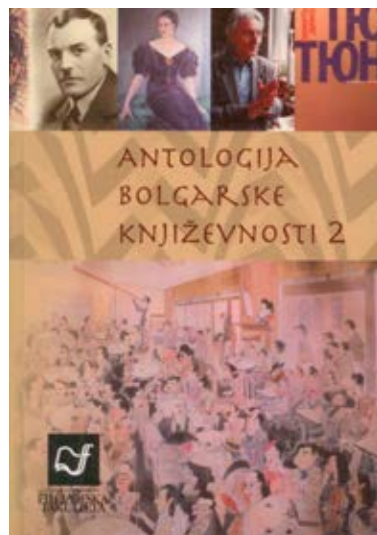
– Лекторатът по български език, литература и култура е към Отдела по славистика на Философския факултет в университета. В балакавърската степен български език се изучава единствено като избираема дисциплина, в магистърската е включен като задължителен в предмета „Култура и общество на България“. Водя два курса по български език за студенти бакалаври – Лекторат 1 (курс за начинаещи) и Лекторат 2 (курс за напреднали).

Още по време на първия си мандат създадох преводаческа група, която възобнових. Целите ми бяха няколко: първо, да се популяризира българският език и литература в Словения (и обратно); второ, да се повиши мотивацията на студентите, тъй като преводът от български на словенски изисква не

просто да разбираш текста, но и да се ориентираш добре в регистрите на съвременния български език, да познаваш както неговите исторически етапи, така и „живия“ разговорен език.

– Разкажете по-подробно за проектите, които сте реализирали с Вашите студенти от преводаческата група.

– Ще започна с един труд, с който се гордеем много. Тъй като в Словения се усеща липсата на двуезичен речник, със студентите създадохме през 2010 г. първия по рода си двуезичен разговорник (*българско-словенски и словенско-български*). Искях да съчетава учебник и приложна част, така че освен речниковия материал, наброяващ 15 000 единици, включихме езиков портрет на двата езика и полезна социокултурна информация. Разговорникът е в помощ на туристи, както и на т.нар. „икономически емигранти“. Използваме го и със студентите от езиковите курсове. Другото издание, което искам да спомена,

е „Антология на българската литература“ в два тома, излезли съответно през 2008 и 2009 г. (I том: Стара българска литература – края на Първата световна война; II том: от края на Първата световна война до днес). Предговорите на всяка от частите могат да се ползват като цялостно въведение в историята и поетиката на българската литература. Те се оказват твърде полезни за магистрите, с които изучаваме образци от класическия и съвременния период.

– Какво предстои?

– През тази учебна година (2016 – 2017) предстои да излязат от печат четири нови издания. Възщност първото вече е отпечатано. Преведох на български език сборника с поезия „Еротика“ на големия поет и драматург Иван Цанкар – най-яръкия представител на словенския модернизъм. Второто издание е отново преводна книга от словенски на български език – „Рапсодии на българския гуслар“ на Антон Ашкерц (1904). За непознатите читатели ще кажа, че Антон Ашкерц живее и твори в края на XIX – началото на XX век, два пъти посещава България, в резултат на което се появява неговата книга, създадена по модела на Вазовата „Епопея на забравените“ като своеобразна кавърверсия, съдържаща тринайсет, за разлика от Вазовите

дванайсет поеми, посветени на герои, оставащи извън полезрението на патриарха. Следващото издание, което подготвяме съвместно със студентите, е антологията „Български народни анималистични приказки“. Подбрахме 25 приказки за животни. Студентите работиха с огромен ентузиазъм по преводите. Очаква се изданието на словенското издателство „Младинска книга“ да бъде луксозно и да попадне в най-известната детска поредица в Словения „Златната птица“, която догодина ще чества 60-годишен юбилей. Последният проект, за който ще спомена, е „Между дявола и Бога. Експериментална антология на българската дуалистична проза“. Книгата съдържа обстойна въвеждаща студия по проблема, написана от мен, и включва представителни текстове: двата преписа на „Тайната книга на богомилите“, разкази от Елин Пелин, Йордан Йовков, Владимир Полянов, Николай Райнов, Светослав Минков и Емилиян Станев.

– **Забележителни постижения като лектор, поздравления! Усилията, вложени в създаването на тези книги и в съвместната работа със студентите, по какъв начин се вписват в академичната Ви кариера като професор по руска литература в Софийския университет?**

– Истината е, че заниманието ми като лектор по никакъв начин не помага на академичната ми кариера в София като специалист по руска литература на XIX век. Но в същото време лекторатът в Словения ми даде сериозен, широк и разнопосочен поглед върху славистиката. Засили интересите ми в областта на компаративистичните изследвания, предлагайки разнообразие от литературни, исторически и преводачески контексти.

Интервюто взе Мая Падешка

ABOUT THE MISSION OF A LECTURER

**An Interview with Prof. Dr. Lyudmil Dimitrov,
Lecturer in Bulgarian language, Literature and Culture
at the University of Ljubljana – Slovenia**

✉ **Dr. Maya Padeshka, Assist. Prof.**
Sofia University
15, Tsar Osvoboditel Blvd.
Sofia, Bulgaria
mpadeshka@mail.bg